

9

Elektriciteitsnet, energie-infrastructuur & RES

Elektriciteitsnet, energie-infrastructuur & RES

Aan de orde is het **tweeminutendebat Elektriciteitsnet, energie-infrastructuur & RES (CD d.d. 09/03)**.

De voorzitter:

Dan is thans aan de orde het tweeminutendebat Elektriciteitsnet, energie-infrastructuur en RES. Het commissiedebat daarover vond plaats op 9 maart.

We hebben slechts twee sprekers van de zijde van de Kamer. De tweede spreker is de heer Grevink, die hier straks voor het eerst gaat spreken. Het is niet zijn officiële maiden-speech. Die komt later, maar misschien wordt het zijn maidenmotie.

Het woord is aan mevrouw Kröger.

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks):
Voorzitter. Drie moties, dus heel rap.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de ACM nu kan afstappen van het "first come, first served"-principe en voorrang kan geven aan projecten met hoge maatschappelijke waarde;

overwegende dat medeoverheden het beste kunnen beslissen over de maatschappelijke waarde van nieuwe aansluitingen;

verzoekt de regering ervoor zorg te dragen dat medeoverheden een nadrukkelijke rol krijgen wanneer er geprioriteerd moet worden bij nieuwe netaansluitingen, bijvoorbeeld in het toepassen van een afwegingskader,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Kröger en Thijssen.

Zij krijgt nr. 405 (29023).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de klimaatdoelen in de Klimaatwet worden aangescherpt en in het Nationaal Plan Energiesysteem

wordt ingegaan op een scherpere einddatum voor CO₂-uitstoot uit elektriciteitsproductie;

verzoekt de regering ervoor zorg te dragen dat de investeringen van de netbeheerders in lijn worden gebracht met wat nodig is om deze aangescherpte doelen te halen en de Kamer over de voortgang te informeren;

verzoekt de regering tevens het Programma Energiehoofstructuur (PEH) en andere programma's op het gebied van netcapaciteit op dit punt te actualiseren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Kröger en Thijssen.

Zij krijgt nr. 406 (29023).

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks):
En tot slot, voorzitter.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat met de netcodewijziging van 25 november 2022 netbeheerders enkel gebieden "rood" kunnen kleuren indien congestiemanagement is onderzocht en aantoonbaar te weinig oplevert;

verzoekt de regering ervoor zorg te dragen dat bij de toekenning van de SDE++ geen transportindicatie wordt geëist indien in het betreffende gebied nog geen congestiemanagement is onderzocht of toegepast,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Kröger en Thijssen.

Zij krijgt nr. 407 (29023).

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks):
Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan is nu het heugelijke moment aangekomen van de debutbijdrage van de heer Grevink. We gaan er extra rechtop voor zitten en met veel plezier naar hem luisteren. De heer Grevink.

De heer **Grevink** (VVD):

Dank u wel, meneer de voorzitter. Helaas geen maidenmotie, maar wel een paar vragen aan de minister. Ik leid ze heel kort in. Voor de VVD is het van belang dat wij meer aandacht hebben voor de uitvoering van de energietransitie. We kunnen onze hoge ambities niet waarmaken als de

randvoorwaarden niet op orde zijn. Ondernemers, huishoudens en de industrie willen verduurzamen, maar veel mooie initiatieven lopen nu vast op het vollopende stroomnet. Zo was ik laatst bij de Technische Universiteit Eindhoven, in de Brainportregio. Daar is het stroomnet het knelpunt. We moeten dus versnellen en verslimmen. Daarom heb ik een aantal vragen voor de minister. Is het niet logisch om op plekken met netcongestie niet alleen in te zetten op opslag in batterijen en elektrolyse, maar om wellicht ook vaker te kiezen voor alternatieven voor elektrificatie, zoals groen gas en aardwarmte? En, zo ja, hoe kan de minister daar meer op gaan sturen?

Hartelijk dank, voorzitter.

De voorzitter:

U bedankt. Ik zag de minister al sidderen, dus u heeft raak geschoten. Meneer Thijssen gaat ook het woord tot ons richten.

De heer Thijssen (PvdA):

Dank, voorzitter. Ik heb drie moties. De eerste gaat over mijn geliefde werkgarantiefonds voor mensen die van een fossiele naar een groene baan moeten gaan. Ik denk dat zo'n fonds ook kan helpen om zijinstromers te stimuleren.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat een werkgarantiefonds mensen kan stimuleren om in sectoren te gaan werken waaraan in de energietransitie een tekort is;

overwegende dat een werkgarantiefonds daarnaast ook mensen die nu in fossiele banen zitten en die dreigen te verliezen, van zekerheid kan voorzien;

verzoekt de regering om een werkgarantiefonds beschikbaar te stellen waarmee (zij)instromers een langjarig perspectief op werk geboden kan worden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Thijssen.

Zij krijgt nr. 408 (29023).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de energietransitie een groot beslag legt op de energie-infrastructuur en het risico op netcongestie vergroot;

overwegende dat een flexibilisering van de energievraag van grootverbruikers dit risico kan inperken;

verzoekt de regering om prestatieafspraken met betrekking tot flexibilisering onderdeel te maken van de maatwerkafspraken met grootverbruikers,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Thijssen en Kröger.

Zij krijgt nr. 409 (29023).

De heer Thijssen (PvdA):

Tot slot.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de ACM heeft aangekondigd dat het verlenen van voorrang aan projecten van maatschappelijk belang bij het aansluiten op het elektriciteitsnet mogelijk zal worden;

overwegende dat medeoverheden en netbeheerders hierin worden meegenomen, maar netbeheerders al aangeven te twijfelen over hun rol in het maken van deze bij uitstek politieke afweging;

overwegende dat de minister voor Klimaat en Energie met het prioriteringskader voor netinvesteringen al een aanzet heeft gedaan voor de voorrangscriteria die gelden bij net-aansluitingen, maar de Tweede Kamer hier niet bij is betrokken;

verzoekt de regering om de Kamer te informeren over hoe het voorgestelde prioriteringskader tot stand is gekomen;

verzoekt de regering om de Kamer zo veel mogelijk mee te laten beslissen bij het opstellen van de voorrangscriteria die gelden bij het aansluiten van projecten met maatschappelijk belang,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Thijssen.

Zij krijgt nr. 410 (29023).

Heel goed. Tot zover de termijn van de kant van de Kamer. Ik schors voor enkele minuten en dan gaan we luisteren naar de minister.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De voorzitter:

Het woord is aan de minister.

Minister Jetten:

Dank u wel, voorzitter. Eén vraag, van de VVD-fractie. Het klopt. De energietransitie vraagt vooral ook heel veel aandacht in de uitvoering, zodat we voor elkaar krijgen dat al die mooie plannen daadwerkelijk worden gerealiseerd. Netcapaciteit is daar, naast voldoende arbeidskrachten en vergunningverlening, een van de belangrijkste bottlenecks. Het zo snel mogelijk bijbouwen van meer infrastructuur en het flexibeler gebruiken van die infrastructuur is daarbij cruciaal, maar we moeten inderdaad ook kijken hoe we opslag, groen gas en elektrolysecapaciteit daar slim aan kunnen toevoegen. U krijgt voor de zomer nog zowel het Programma Groen Gas als het programma voor meer opslag in Nederland. Bij de Brainport die werd genoemd, ben ik ook zelf vorige week nog op werkbezoek geweest. Daar zijn we onder andere hierover het gesprek aan het voeren, over hoe we een energy hub rondom de Brainport kunnen organiseren waar eigenlijk al deze elementen in terug gaan komen.

Dan de moties. De motie op stuk nr. 405 van Kröger en Thijssen gaat over het "first come, first served"-principe. Het klopt inderdaad dat de ACM nu een eerste stap heeft gezet om op een ander manier dan "first come, first served" een prioritering aan te brengen. Dat moet wel echt nog verder worden uitgewerkt en die bal ligt in eerste instantie bij de medeoverheden en de regionale netbeheerders. Ik zie daar voor mezelf wel een rol om dat gesprek de komende tijd te faciliteren, mocht dat onvoldoende van de grond komen. Het is belangrijk dat we dit zo snel mogelijk concretiseren naar aanleiding van de opening die de ACM heeft geboden, maar het zal niet eenvoudig zijn om dat uit te werken. Het gaat dus niet zozeer om een nadrukkelijke rol voor de andere overheden. Zij moeten dit doen samen met de regionale netbeheerders en ik ben slechts een bijpartij daarin. Om die reden wil ik de motie op stuk nr. 405 ontraden. Het initiatief ligt niet bij mij. Dat ligt — dat heeft de ACM ook aangegeven — juist bij de netbeheerders en de medeoverheden. Ik wil het wel faciliteren. Dus de motie op stuk nr. 405: ontraden.

De motie op stuk nr. 406 verzoekt om eigenlijk alles wat we doen op het gebied van energie-infrastructuur de komende tijd te actualiseren. Daar ben ik het zeer mee eens, dus de motie op stuk nr. 406 krijgt oordeel Kamer.

Mevrouw Kröger (GroenLinks):

Het was even een semantisch verhaal dat de minister net had. Hij wil het wel faciliteren, maar er niet zorg voor dragen. Ik wil het met alle liefde veranderen in "verzoekt de regering te faciliteren", want de minister heeft net gezegd dat hij dat gaat doen. Het is voor mij belangrijk dat wij echt met elkaar heel duidelijk hebben dat die lokale overheden een nadrukkelijke rol hebben et cetera, dus wat hier staat. Ik hoor de minister dus zeggen: zorg dragen niet, faciliteren wel.

Minister Jetten:

Ja. Ik heb gewoon niet de taak in die heel ingewikkelde constructie die wij met elkaar hebben bedacht om dit uiteindelijk vast te stellen. Om te voorkomen dat niemand wat gaat doen, wil ik wel het initiatief nemen voor die facilite-

ring. Dus als mevrouw Kröger de motie zo wijzigt, krijgt zij oordeel Kamer.

De motie op stuk nr. 407 gaat over de transportindicatie bij de SDE++. De SDE++ voor dit jaar is al vastgesteld. Daar kan ik dus niks meer aan wijzigen. Ik vind het ook onverstandig als er heel veel projecten worden geïnitieerd in gebieden waar gewoon de komende tijd die grootschalige opwekking op land juist leidt tot meer problemen op het net of waar bijvoorbeeld geen afnamevraag dichtbij is. Daarom de motie op stuk nr. 407: ontraden.

Mevrouw Kröger (GroenLinks):

Wat deze motie beoogt, is dat wij zeker weten, gegeven het ongelofelijke belang van veel duurzame energie, dat als een netbeheerder rood afgeeft als transportindicatie, dus geen transportindicatie afgeeft omdat dat gebied op rood staat, er echt alles aan gedaan is qua congestiemanagement voordat je daar terechtkomt. Daar zijn behoorlijk wat twijfels over. Het gaat erom dat dus niet zomaar rood wordt gegeven voor een gebied en er gewoon geen transportindicaties worden afgegeven voor projecten die die eigenlijk wel zouden kunnen krijgen.

Minister Jetten:

De les die we hebben geleerd uit de situatie in Zuid-Nederland vorig jaar, is dat die netbeheerders überhaupt beter congestiemanagement moeten toepassen. Dus niet de winkel dichtgooien, maar zorgen dat er een of meerdere wachtrijen zijn waar projecten zich kunnen aanmelden. Ik denk dat dit gewoon in generieke zin geldt. Om het nu zo specifiek te koppelen aan de toekenning van die SDE++, dat gaat mij wat te ver op dit moment. Ik blijf dus bij mijn oordeel.

De motie op stuk nr. 408 is van de heer Thijssen. We hebben hierover al heel vaak van gedachten gewisseld, ook in het kader van het groenebanenactieplan en de grote hoeveelheid vacatures die op dit moment beschikbaar is. Deze motie ontraad ik dus.

De motie op stuk nr. 409 is van Thijssen en Kröger. We hebben volgende week een debat over het Nationaal Programma Verduurzaming Industrie. Mijn suggestie aan de heer Thijssen zou zijn om deze motie aan te houden, zodat we hier uitgebreider op in kunnen gaan in het commissiedebat Verduurzaming industrie en u ook de minister van Economische Zaken hierop kan bevragen. In de maatwerk-gesprekken kijken we natuurlijk naar de energiebehoefte van die bedrijven. Flexibilisering van de elektriciteitsvraag komt daarin ook zeker aan bod. Maar er zijn natuurlijk ook energie-intensieve bedrijven die nu vooral op aardgas zitten en waarmee we een heel ander gesprek moeten voeren dan een gesprek over flexibilisering. De harde resultaatverplichting die in deze motie zit, vind ik dus niet helemaal passen bij de staat van die gesprekken. Ik zou de motie nu dus willen ontraden, maar mijn suggestie zou zijn om 'm aan te houden. Laten we dit debat wat uitgebreider voeren bij het aankomende commissiedebat.

Tot slot, de motie op stuk nr. 410.

De voorzitter:
Eén seconde.

Op verzoek van de heer Thijssen stel ik voor zijn motie (29023, nr. 409) aan te houden.

Daartoe wordt besloten.

Minister Jetten:

De motie op stuk nr. 410 van de heer Thijssen gaat ook over het prioriteringskader. Ik heb u geïnformeerd over het prioriteren in de projecten op het hoog- en middenspanningsnet. Ik heb juist allerlei Kamermoties uitgevoerd door daar meer maatschappelijke prioritering in aan te brengen. Nu komen we in het gesprek over de prioritering van de specifieke aansluitingen, in het licht van de ACM-uitspraak dat er meer is dan alleen maar first come, first serve. Ik ben natuurlijk van harte bereid om u daar de komende tijd in mee te nemen. We zullen dit niet in één keer met elkaar kunnen afronden, vanwege de complexiteit van de maatschappelijke belangenafweging. In het eerste dictum verzoekt u om de Kamer te informeren over hoe het voorgestelde prioriteringskader tot stand is gekomen. Ik denk dat dat slaat op die recentelijk verstuurde brief. Ik heb dus getracht Kamermoties uit te voeren. Wat mij betreft is dat deel van het dictum dus overbodig. Voor het tweede deel van het dictum geldt eigenlijk hetzelfde als in het interruptiedebat dat ik net met mevrouw Kröger had: we staan nu echt aan het begin van de gesprekken over wat de ruimte die de ACM nu biedt, betekent. Ik zou deze motie nu dus willen ontraden. Ik kan de komende tijd aan de slag met de gewijzigde motie van mevrouw Kröger. Misschien dat de heer Thijssen denkt: met de gewijzigde motie van mevrouw Kröger kunnen we moedig voorwaarts, dus ik kan deze motie intrekken.

De voorzitter:
Een mooie suggestie.

De heer Thijssen (PvdA):

Dat is een supermooie suggestie. Het is ook mooi dat dat gefaciliteerd wordt, maar dat zijn wel de lokale overheden en niet de Tweede Kamer. Ik snap dat we iets heel ingewikkelds hebben gemaakt met elkaar, maar er is dus ruimte. Mijn vraag is dus of de minister zijn best kan doen om de Tweede Kamer zo veel mogelijk te betrekken bij wat er allemaal gaat gebeuren.

Minister Jetten:

Laat ik dan het volgende toezeggen over het faciliteren in de gewijzigde motie-Kröger. Ik zal de komende tijd in mijn overleggen met mede-overheden en de netbeheerders aan de slag gaan met het vraagstuk dat nu voorligt door de uitspraken van de ACM. Op basis van die gesprekken zal ik u in de volgende brief over netcongestie informeren over waar het denken staat. Op dat moment kan de Tweede Kamer mij dan eventuele aanvullende opdrachten meegeven. Die brief krijgt u voor de zomer.

De heer Thijssen (PvdA):

Dan hebben we het dus over de gewijzigde motie-Kröger, het faciliteren van lokale overheden en het betrekken van de Tweede Kamer.

De voorzitter:

Wat doen we dan met de motie-Thijssen op stuk nr. 410?

De heer Thijssen (PvdA):

Ik denk dat ik eruit kom met mevrouw Kröger en dan trek ik de motie in, maar dat laat ik nog weten.

De voorzitter:

Dus mogelijk wordt de motie op stuk nr. 410 ingetrokken. Hebben we een oordeel voor het geval de motie niet wordt ingetrokken?

Minister Jetten:

Ontraden.

De voorzitter:

Dan is ie ontraden. Nou, dan weet u wel dat het zwaard van Damocles u boven het hoofd hangt, meneer Thijssen!

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Tot zover dit debat. Dinsdag stemmen we ook over deze moties. Dank aan de minister voor zijn aanwezigheid. Ik schors tot 19.15 uur.

De vergadering wordt van 18.17 uur tot 19.18 uur geschorst.